

Katriina Sjöblom

MEMENTO MORI -piirakkabaari

Kuvataiteen koulutusohjelma

2014

MEMENTO MORI -piirakkabaari

Sjöblom, Katriina

Satakunnan ammattikorkeakoulu

Kuvataiteen koulutusohjelma

joulukuu 2014

Ohjaaja: Hautala, Päivi-Maria; Velhonoja, Matti

Sivumäärä: 18

Liitteitä: 3

Asiasanat: taiteellinen työ, installaatiot, esitystaide, yhteistyö,

Kirjallisen opinnäytetyön aiheena on prosessin kuvaus opinnäytetyön taiteellisesta osuudesta. Teos, johon teksti pohjautuu, on kuvanveistosta ja esitystaiteesta innoituksensa saanut tapahtuma ja installaatio, Memento mori –piirakkabaari. Taiteellisen työn tein yhdessä työparini Anna Katariina Roosin kanssa.

Käsittelen tekstissä työprosessiamme yleisesti pyrkimyksenäni sanallistaa monimutkaisia ajatuskulkuja, joista teos muodostuu. Kuvailen teokseen liittyvää tapahtuman tuottamista, tilan rakentamista ja tarpeiston valmistamista. Teoksen rakentumisen yhteydessä pohdin sisältöjä ja merkityksiä, jotka ohjaavat valintojamme. Teos rakentuu tekstissä pala palalta. Valmiin lopulliseen muotoon hiotun kokonaisuuden esittelen kahden pohjapiirustuksen ja niihin liittyvän selitysosan, kalusteluettelon avulla.

MEMENTO MORI -piirakkabaari

Sjöblom, Katriina

Satakunnan ammattikorkeakoulu, Satakunta University of Applied Sciences

Degree Programme in fine arts

December 2014

Supervisor: Hautala, Päivi-Maria; Velhonoja, Matti

Number of pages: 18

Appendices: 3

Keywords: artistic work, installations performing art, live art, team work

This BA thesis is a process description, in which the artistic part of this BA project is discussed and analysed. The piece of art analysed in this thesis is an event and an installation, a bistro called Memento Mori (Eng. 'remember (that you have) to die'). This bistro performance, inspired by sculpture and performance art, was a collaboration with a fellow artist, Anna Katariina Roos.

The process is described generally in this thesis in an attempt to shed light into the complicated and multifaceted artistic thought processes behind this production. How the event was produced, organized and brought to life, is also described in this thesis. Those contents and meanings which guided the choices that were made, will be considered more closely as the piece of art is constructed within the text – piece by piece. The final result will finally be described with the help of two layouts and a complementary list of production elements.

SISÄLLYS

1	JOHDANTO.....	5
2	TYÖPROSESSISTA	6
3	TEOKSEN SUUNNITTELU	7
3.1	Kehittelyvaihe	8
3.2	Tilan valmistelu	11
3.3	Markkinointi	12
3.4	Palaveri avustajien kanssa	13
3.5	Lopullinen muoto hahmottuu.....	13
3.6	Teoksen rakentaminen	14
3.7	Sisällöllistä pohdintaa	16
4	TEOS.....	16
	LIITTEET	

1 JOHDANTO

MEMENTO MORI – piirakkabaari on kahden Kankaanpään taidekoulun kuvataideopiskelijan yhteinen opinnäytetyö, jonka ohjaajana toimi kuvanveistäjä Antti Pedrozo (myöh. Antti). Opiskelijat ovat Anna Katariina Roos (myöh. Roosa), esitystaide ja Katriina Sjöblom, kuvanveisto. Avaan tässä työssä yleisesti yhteistä taiteellista prosessiamme, joka on aina hyvin oleellinen osa valmista teosta. Käyn myös läpi vaihe vaiheelta yhden esitystaiteesta ja kuvanveistosta innoituksensa saaneen teoksen rakentumisen tuotantoinen. Näiden lisäksi tekstissä kulkee jatkuvina pohdintoina sisältö ja omat tuntemukset. Valmiin teoksen avaan teknisesti pohjapiirrosten ja niihin liittyvän selitysosan, kalusteluettelon muodossa.

2 TYÖPROSESSISTA

Olemme työskennelleet työparina kolmisen vuotta. Yhteiset teokset sijoittuvat pääasiassa esitystaiteen piiriin muutamaa poikkeusta lukuun ottamatta. Yhteisiä julkisia esityksiä on kertynyt 19 kpl, joista 14 olemme tehneet kahdestaan. Lisäksi olemme kuluneen kolmen vuoden aikana olleet mukana ryhmänäyttelyssä, tehneet installaation, veistäneet jäätä sekä luoneet osallistavan kaupunkitaideteoksen.

Työparina työskentely tuntuu helpolta ja luonnolliselta, joskin se vaatii paljon yhdessä vietettyä aikaa ja puhelinkeskusteluja. Yhteisissä projekteissa sisällöllinen pohdinta ja teoksen suunnittelu vie enemmän aikaa kuin yksin tehdessä, sillä ideoita on kaksin verroin ja niiden läpikäyminen kuljettaa meitä usein pitkän matkan ennen lopullista versiota. Mitä enemmän vietämme aikaa yhdessä, sitä enemmän syntyy ideoita, sitä luottavampi on mieli. Tällainen yhdessä vietetty aika mahdollistaa menneiden ja tulevien läpikäyntiä sekä uusien suunnittelua, se lievittää epäonnistumisen pelkoa ja luo varmuutta tulevaisuutta ajatellen. Nämä keskustelut luovat pohjan tulevalle työlle, niiden avulla työtä arvostaa enemmän.

Ajaudumme työskennellessämme usein hyvinkin henkilökohtaisiin ja intensiivisiin ajatelmiin. Keskusteluihin ja pohdintoihin, joissa on poliittisia, aatteellisia, visuaalisia ja filosofisia kerroksia. Johtuen siitä, että nämä keskustelut vievät valtavasti aikaa, olemme ymmärtäneet, etteivät teokset kokonaisuudessaan synny työtilassa piirtäen ja rakentaen. Ne konkretisoituvat siellä. Alun ja lopun väliin mahtuu valtava määrä palasia, jotka kätkeytyvät lopullisen teoksen eri tasoihin.

Alkukankeuden ja ideoiden heittelyn jälkeen, kun saa kiinni jostain johon tarttua, ei siitä malta päästää irti hetkeksikään. Ja vaikka yrittäisikin, täyttää se jokaisen hetken, ajatus kulkeutuu siihen huomaamatta. Arkisista asioista ei meinaa selviytyä, tavarat hukkuvat, autolla ajo käy hankalammaksi, muiden tarpeiden ja menojen huomioiminen osoittautuu mahdottomaksi ja ärtymys iskee heti, kun on keskeytettävä työskentely. Silloin ei kaipaa unta, ruokaa eikä turvaa. Tasapainottelu epävarmuuden, epäonnistumisen ja häpeän kanssa on ohi, jäljellä on ajanjakso, jolloin teos kehittyy mielessä koko ajan. Tämä sama kaava toteutuu niin yksin kuin kaksin työskennellessä.

sä. Erona on vain se, että parin kanssa työskennellessä on toinen, joka jaksaa kuunnella lakkaamatonta puhetta ja pohdintaa syntyvästä teoksesta.

Tämän kaiken puheen lisäksi teokset vaativat hankintoja, rakentelua, ompelua, veistämistä, piirtämistä, kaikkea mahdollista arkisesta puuhastelusta puun kaatoon. Lopultakaan nämä eri vaiheet eivät tunnu olevan lineaarisella janalla vaan aina palataan taaksepäin, hypitään yli ja ajaudutaan sivupoluille. Ennemminkin toiminta on rinnakkaista edestakaisin kulkemista. Prosessi muodostuu lopulta niin monimutkaiseksi ja polveilevaksi, että siitä on lähes mahdoton saada otetta jälkikäteen.

Miksi jotain valikoitui mukaan, miksi toinen asia karsiutui pois? Osa käytännön syistä, tilan puutteesta, rahat loppu tai muita kelpo syitä, mutta osa perustuu johonkin tiedostamattomaan valintaprosessiin. Koska idea teokseen voi lähteä lehtikuvasta, radiosta kuullusta keskustelusta, virrestä, syksyn lehdistä, synnytyksestä tai jostain tietystä tunnelmasta, on hahmotteluvaiheessa olevaa tekemistä vaikea järkeistää. Se tuntuu ja kuulostaa niin epämääräiseltä, ettei sitä tahdo saada ymmärrettävään muotoon millään. Heti, kun siinä tapahtuu jonkinasteista tiivistämistä, yksinkertaistamista, faktojen selvittämistä tai piirrettyjä luonnoksia, on siitä jo helpompaa puhua.

3 TEOKSEN SUUNNITTELU

Suunnittelimme yhteistä lopputyötä jo pitkään, ennen kuin päädyimme tähän lopulliseen teokseen ja aikatauluun. Aikataulutus ja suunnitelmallisuus korostuvat teoksesamme vahvasti, sillä olimme räätälöimässä itsellemme, muusta ryhmästä poiketen, sopivaa aikataulua ja yhteistyömuotoa opinnäytetyön tekemiseen. Taiteellinen työskentelymme painottuu hyvin vahvasti yhteisiin projekteihin, joten tuntui luonnolliselta tehdä yhteinen opinnäytetyökin. Aluksi oli tietysti selvitettävä, onko ylipäättään mahdollista tehdä yhteistä opinnäytetyötä, saati valmistua, totutusta poiketen, eriaikaan. Selvittelimme näitä asioita heti alkuvuodesta 2014, jotta pääsisimme mahdollisimman nopeasti itse taiteellisen työn suunnitteluun. Mahdollisia valmistumispäiviä olikin vuoden aikana kahdeksan, joista voisimme valita itsellemme sopivimman.

Haasteena olikin kaikkien asioiden hallinta ja tarvittavan ohjauksen ja avun löytäminen itse, sillä koulu ei sitoutunut niitä meille järjestämään, jos valmistumme totutusta poikkeavassa aikataulussa. Laitoimmekin alkukevällä vireille opinnäytetyön ohjaajan nimeämisen, jotta voisimme heti syksyllä aloittaa prosessin virallisesti ja saisimme alusta lähtien ohjausta taiteellisen työn kanssa. Kevällä osasimme sanoa jo sen, että taiteellinen työ sijoittuu marras-joulukuun tietämille, vaikkemme tarkkoja päivämääriä vielä osanneetkaan asettaa. Moni käytännön asia oli vielä epävarmaa aloittaessamme teoksen suunnittelun, mutta uskoimme selviävämme kaikesta.

3.1 Kehittelyvaihe

Aluksi suunnitelmissa oli marraskuun 28. päivä vietettävään Älä osta mitään -päivään liittyvä myyntitapahtuma. Teos kehittyi päivään liittyväksi ilmaisjakeluksi, joka jaettaisiin kyseisen päivän aattona Porin talousalueella. Teos kaatui kuitenkin kustannuksiin. Meillä ei ollut aikaa hakea sille rahoitusta, joten jouduimme hylkäämään suunnitelman. Olimme suunnitelleet tuohon projektiin varainhankinnaksi järjestettävää taidebingoa. Jossain vaiheessa taidebingo oli jo niin hyvin suunniteltu ja muotoutunut mielenkiintoiseksi itsenäiseksi teokseksi, että ajattelimme tehdä lopputyön siitä. Tämäkin ajatus hautautui kuitenkin ajanpuutteen vuoksi kauemmaksi tulevaisuuteen. Tässä vaiheessa aikataulu näytti siltä, ettei meillä ole mahdollista tehdä yhteistä lopputyötä, joten päätimme tehdä omat erilliset projektit, omien aikataulumme mukaan. Yhteisen lopputyön mahdollisuus tuntui kuitenkin niin tärkeältä ja kiinnostavalta, että päätimme vielä yrittää sovittaa aikataulumme yhteen. Tiedossa oli, että näkisimme vain kaksi viikon mittaista patkää ennen teoksen valmistumista ja Roosa olisi Inarissa töissä syyskuun loppuun asti. Vaikka aikataulu tuntui tiukalta, olimme halukkaita ottamaan haasteen vastaan. Aikataulussa pysyminenhan on vain organisointikysymys.

Aikataulua jäsenellessämme ideoimme myös varainhankintaa. Mikäli saisimme kerättyä silkkaa rahaa teoksen toteuttamiseen, säästäisi se meiltä rutkasti aikaa siinä vaiheessa, kun alamme tehdä hankintoja. Jotain voisi ostaa uutena kaupasta, eikä kaikkea tarvitsisi etsiä käytettynä tai lainata jostain. Kirpputorien ja kierrätyskeskus-

ten kiertäminen on nimittäin aikaa vievää puuhaa. Varainhankinnaksi suunnittelin pieniä teoksia, joita voisi helposti myydä tuttaville ja netissä tuntemattomillekin. Piirsin uniikkeja postikorttikokoisia teoksia, joita ostamalla voi tukea opinnäytetyömme tekemistä. Kortteja syntyi 96 kpl, jotka saimme kaikki myytyä. Roosa puolestaan ohjasi muutamasta esityksestä saamansa palkkiot lopputyökassaan, näin meillä oli kasassa melkein 1000€.

Kesällä 2014 teimme erään keskustelutilaisuuden alkuun Aperitiivi-nimisen teoksen. Teoksessa toinen meistä rakensi tarjoilupöydän alkumaljoille ja toinen meistä toimi kontallaan olevana, kiinni naulattuna, pöydänjalkana painavan puulevyn alla. Teoksen rakentaminen ja sen ääreen kutsuminen aiheutti katsojissa syvää myötätuntoa pöydän jalkaa kohtaan. Vieraat alkoivat kuitenkin pian keskustella ja esittäytyä toinen toisilleen ennen varsinaisen keskustelutilaisuuden alkua. Tämä tapahtui kyseisen pöydän ympärillä. Tällöin kaikki olivat unohtaneet tärisevän pöydän ja keskittyivät muihin asioihin käyttäen kuitenkin pöytää laskutasona ja likaisten lasien keräämiseen.

Tuon teoksen ja siitä saatujen kokemusten perusteella päätimme kehittää kokonaisen ravintolan. Aluksi tarkoitus oli rakentaa kaikki pöydät, niin tarjoilu- kuin ruokailupöydät sekä istuimet ihmisiä rakenteina käyttäen. Teos alkaisi ravintolarakentamisella ja jatkuisi niin, että yleisö pääsisi syömään ja juomaan juuri rakennettuun ravintolaan. Tuohon rakennelmaan tarvitsisimme kymmenittäin avustajia ja aika suuren tilan.

Esittelimme teosidean opinnäytetyön ohjaajallemme. Mietimme myös, että teoksemme osallistuisi Tehdas ry:n näyttelyyn, joka oli juuri valmistumassa Porin taidemuseoon. Antti oli kuitenkin sitä mieltä, ettei teos sopisi lähtökohtaisesti heidän näyttelyynsä. Ideoimme sitä yhdessä uudelleen moneen eri suuntaan. Pelkkä pöytä taidemuseon sisääntulossa, pöydällä tarjolla ruokaa ja juomaa, elävät pöydänjalat, mahdollisesti liikkuva pöytä, jota baarimestari seuraa, pöytälevy pleksistä, paljon pöydänjalkoja. Kirjasimme ylös ideoita ja lupasimme laittaa jatkossa sähköpostia Antille mihin teoksen kanssa päädyimme. Sovimme, että tapaamme mahdollisimman pian seuraavan kerran, jotta pääsemme teoksen kanssa eteenpäin ja pysymme aikataulussa.

Halusimme kuitenkin pitäytyä ravintolaideassa, sillä pelkkä pöytä oli meistä aika vaatimaton lopputyöksi. Lisäksi siinä olisi vaara, että se jäisi aika huomaamattomaksi todella visuaalisessa näyttelyssä, johon olimme sen kaavailleet. Pohdimme kuitenkin mihin pelkän pöydän voisi tehdä. Etsimme sopivaa paikkaa, yhteistyökumppania, valmista tapahtumaa, johon liittyä. Kävimme läpi mahdollisuudet firmojen pikkujouluista kaupungintalon tilaisuuksiin, kauppakeskuksen avajaisista linnanjuhliin ja taidemuseon näyttelyyn. Päädyimme kuitenkin tuottamaan koko tapahtuman itse, jotta oppimisprosessi olisi mahdollisimman laaja ja kuvaisi parhaiten yleistä työskentelytapamme eikä meillä silloin olisi rajoittavia tekijöitä teoksen suhteen.

Ravintolaa ideoidessa mietimme kahta erilaista vaihtoehtoa: kotibileet, johon tarvitsimme yksityisasunnon tai pop up –baari, johon tarvitsimme tyhjän liikehuoneiston, galleriatilan tai jonkun muun julkisen tilan. Haarukoidessamme erilaisia mahdollisuuksia päädyimme julkiseen tilaan, koska yksityisasunnon vuokraaminen tuntui liian haastavalta ja kalliilta eli kotibileet unohdettiin. Teokseen rakentuisi siis iso tarjoilupöytä, jonka jalkoina olisi ihmiset. Metsästäessämme sopivaa paikkaa teoksellemme törmäsimme kansainväliseen Ravintolapäivään*, jota vietettäisiin seuraavan kerran 15.11. Päädyimme siihen, että liittäisimme teoksemme kyseiseen tapahtumaan, jolloin saisimme teoksellemme markkinoinnin lisäksi teeman. Tästä alkoikin teoksen lopullinen suunnittelu, rajaaminen, paikan valinta, avustajien rekrytointi, markkinoinnin suunnittelu, tarpeiston hankkiminen ja valmistaminen.

* ”Ravintolapäivä on ruokakarnevaali, jonka aikana tuhannet ihmiset ympäri maailmaa perustavat ravintoloita päivän ajaksi. Päivän tarkoituksena on pitää hauskaa, jakaa uusia ruokakokemuksia sekä nauttia yhteisestä ympäristöstä porukalla. **Ravintolapäivä** on Suomesta toukokuussa 2011 alkanut ruokakarnevaali. Ravintolapäivänä kuka tahansa voi perustaa päiväksi ravintolan, kahvilan tai baarin haluamaansa paikkaan. Ravintolapäivä on nykyään maailman suurin ruokatapahtuma, jota järjestetään neljä kertaa vuodessa kolmen kuukauden välein. Vuoden 2014 ravintolapäivän aikana on pystytetty yli 14 300 pop up -ravintolaa noin 57 200 ravintoloitsijan toimesta, ja näissä yhden päivän ravintoloissa on vierailut yhteensä yli 1,63 miljoonaa ruokailijaa.” (www.restaurantday.org; https://www.facebook.com/ravintolapaiva/info?tab=page_info)

Paikka löytyi aika helposti. Muutaman päivän metsästelyn jälkeen meillä oli varattu Porin keskustasta vanha liikehuoneisto, nykyisin autiotalo, joka on Porin kaupungin omistuksessa. Tilaa on aiemminkin käytetty taiteen projektilana, joten se sopi meille mainiosti. Yksi ongelma tilassa kuitenkin tulisi olemaan, siellä ei ole mitään lämmitystä ja esityksemme on marraskuussa. Päätimme kuitenkin ottaa tilan ja ratkaista lämmitysongelman jotenkin. Katsastimme tilaa yhdessä Antin kanssa ja totesimme, että sen haltuunotto vaatisi aika paljon työtä, ainakin aiempien seinämaalauksen ja ikkunateippauksen peittämistä, ylimääräisten oviaukkojen levyttämistä umpeen, maalaamista sekä lattian ja ikkunoiden peittämistä. Tässä vaiheessa teimme työnjaon, jotta ehtisimme tehdä kaiken valmiiksi. Sovimme, että Roosa valmistaa piirakat ja minä valmistelen tilan sekä teen mainokset ja hommaan tarpeista. Näin meille jäisi yhteinen aika (n. 2 viikkoa) teoksen tekniseen suunnitteluun ja läpikäymiseen sekä visuaaliseen suunnitteluun.

Keskustelimme siis päivittäin piirakan leipomisen lomassa maalien, valojen ja astioiden hankinnoista, maalauksesta, matoista ja verhoista. Lähettelimme toisillemme ideakuvia, faktatekstejä karjalanpiirakoista, sananlaskuja, kiinnostavia installaatiokuvia sekä sisältöön liittyviä tekstejä ja niiden sivujuonteita.

3.2 Tilan valmistelu

Aloitin tilan haltuunoton mittaamalla ja piirtämällä pohjapiirustuksen. Mittakaavaan piirretyn kuvan avulla tilan hahmottaminen ja teoksen suunnittelu tilankäytöllisesti sujui helpommin. Varsinainen rakentaminen ja muutostyöt lähtivät käyntiin ikkunoiden pesulla ja verhojen ompelulla. Siten ulkopuolella tapahtuva liikehdintä, vilkas autoliikenne ja ohikulkevat ihmiset sai rajattua tilasta pois. Seuraavaksi kokeilin maalata vanhoja ikkunateippauksia peittoon. Maalaus osoittautui kuitenkin mahdottomaksi tuulisessa muutaman asteen lämpötilassa ja vesisateessa. Spraymaali lensi tuulen mukana aivan muualle kuin tarkoitettuun paikkaan, sudittava maali ei kuivunut enkä muuta keksinyt. Vanhojen teippauksen poistaminenkaan ei onnistunut, joten päädyimme peittämään teippauksen tekstit ja kuvat toisella teipillä. Sisätiloissa oli aluksi yleisiä siivoustöitä, ylimääräisten tavaroiden pois vientiä, imurointia ja lattioi-

den pesua. Päätimme jättää esitystilaksi ainoastaan ison huoneen, johon tullaan suoraan ulkoa eli kaksi takaseinällä olevaa oviaukkoa muihin huoneisiin levytetään umpeen ja maalataan seinien tapaan valkoisiksi. Samalla maalasin seinissä olleet teokset peittoon ja kiinnitin jo olemassa olevat matot lattioihin. Maalien kuivuessa kiertelin kirpputoreja ja kierrätyskeskuksia, joista etsin lautasia, viinilaseja ja tummaa mattoa lattiaan. Lisäksi listalla oli katsomopenkeille joitain mattoja tai vilttejä, sillä tilaa ei olisi mahdollista lämmitellä. Lautasia, laseja, mattoja ja vilttejä löytyi tarvittava määrä, viltit jäivät tarpeettomaksi, sillä emme rakentaneet lopulliseen teokseen katsomoa ollenkaan. Inarissa pakastin täyttyi pienistä, käsin rypytyistä miniveistoksista.

3.3 Markkinointi

Teoksen esityspäivä sijoittui viikonloppuun (lauantaille), joten se aiheutti meille kiirettä kutsukorttien kanssa. Halusimme saada kutsukortit ajoissa postiin, jotta koulun henkilöstölläkin olisi mahdollisuus osallistua tilaisuuteen. Opettajien ja muun henkilöstön paikallaolo tuntui tärkeältä ja juhlalliselta. Olimme päätyneet kaksiosaiseen tilaisuuteen eli markkinointikin täytyi hoitaa kahdella erilaisella mainonnalla.

Teos rakentui kutsuvierastilaisuudesta, jossa ravintola henkilökuntineen purkautui laatikoista esityksen muodossa ja yleisestä tilaisuudesta, joka oli avoin kaikille valmiin ravintolan muodossa. Kutsuvierastilaisuuteen kutsuimme mukaan opiskeluvuosien tärkeimmät henkilöt eli aiemmin mainitun Kankaanpään taidekoulun henkilöstön, muutamia muita yhteistyökumppaneita, joiden kanssa olemme vuosien varrella työskennelleet sekä molempien läheiset ihmiset. Kutsuvierastilaisuuteen kutsuuita pyysimme vastauspyynnön, jotta osaisimme suunnitella tilan ja tarjoilut riittämään. Yleisen tilaisuuden rakensimme jatkuvaksi edelliseen saumattomasti. Tämä kaksiosaisuus korosti eriarvoisuutta ihmisten kesken ja mahdollisti samalla kansainväliseen ravintolapäivään kohdistettujen odotusten täyttämisen.

Teoksen nimeäminen on yleensä aina työlästä puuhaa. Tällä kertaa se aiheutti kuitenkin kohtuuttoman paljon päänvaivaa. Luimme satamäärin sananlaskuja, sivistyssanoja, termistöä ja käsitteitä ruuan ja juoman ympäriltä. Memento mori täytti kaikki

vaatimukset. Se tarttui mukaan heti ilmoille heitettyä, kliseinen ja monitulkintainen. Memento mori (suom. muista kuolevaisuutesi) on laajalti tunnettu latinankielinen sanonta, joka on tuttu myös taiteen, varsinkin kristillisen taiteen, aiheena. Teoksen nimenä käytimme sanontaa viittaamaan kuoleman tasa-arvoisuudesta, nöyryydestä, kehotuksena nauttia elämän iloista ja maallisten asioiden turhuudesta.

Kutsukortit ja mainokset valmistuivat hyvissä ajoin, joka tarkoitti sitä, että oli pysyttävä, ainakin suurin piirtein, mainonnan raameissa.

3.4 Palaveri avustajien kanssa

Lokakuussa tapasimme koululla avustajien kanssa. Kaikki avustajat saapuivat paikalle ja saimme keskustella vapaasti teoksesta. Kävimme läpi siihenastiset suunnitelmat, kokeilimme ihmispöydänjalkoja, vaatetusta sekä keskustelimme teknisistä asioista. Tavoitteena olisi mahdollisimman yksinkertainen tehtävä jokaiselle avustajalle. Joskin pöydänjalkana oleminen on fyysisesti vaativaa, mutta teknisesti toteutettavissa. Pohdimme kuinka kauan painoa kestää? Miten kannattelijat saadaan vaihdettua? Onko riittävästi avustajia? Palaverista jäi luottavainen mieli, tällä porukalla pystymme mihin vaan.

3.5 Lopullinen muoto hahmottuu

Esityspaikalla mittailimme tilaa, pöydän asettelua ja kannattelijoiden vaihtoa. Idea alkoi tuntua hieman kömpelöltä tilaan nähden. Pöydän tulisi olla tarpeeksi iso ja leveä, jotta siitä rakentuisi näyttävä elementti. Pohdimme mihin laitamme lautaset, lasit, pöydät/laskutasot ravintolan asiakkaille?

Halusimme rakentaa installaatiomaisen, visuaalisen ripustuksen kaikesta oleellisesta, mitä tarvitsisimme ravintolan käyttöön, muttemme halunneet sinne mitään ylimääräistä, tavaroita ilman funktiota. Aluksi leijuivat asiakkaiden pöydät, sitten lasit, kynttilät ja lopuksi lautaset. Testatessamme leijuvia lautasia, tajusimme, ettemme tarvitse erillisiä pöytiä asiakkaille, jos ripustamme lautaset ilmaan. Mikäli ruoka tulee suoraan lautasillemme, emme tarvitse edes ruokapöytää. Ajattelimme ripustaa lautaset

useaan eri rykelmään, joiden ympärille ihmiset voisivat kerääntyä tai voisimme tehdä pöytiä erimakuisten piirakoiden, suolaisten ja makeiden mukaan. Tila osoittautui kuitenkin tähänkin ideaan liian pitkäksi ja kapeaksi, joten päätimme rakentaa pitkän leijuvan pöydän tilan keskelle. Yhtenäiseen pitkään pöytään olisi mahdollista rakentaa yhtenäinen valaistus kynttilöillä.

Seuraava ratkaistava ongelma oli ruokien lämmitys. Halusimme, että piirakat olisi mahdollista nauttia ainakin huoneenlämpöisinä, jos ei lämpiminä. Tässä kohmeisessa tilassa ongelma tuntui todella haastavalta ratkaista. Harkitsimme vesihauteita, takatilan eristämistä ja lämmittämistä, uunia ja montaa muuta vaihtoehtoa.

Teos tuntui muutenkin liian harmoniselta ja huolitetulta. Eihän siinä ole jäljellä enää kuin kiva kuva, laimea kauneus. Jollain olisi alleviivattava epämääräisyyttä, etäännyttävä ruoka tekijöistä ja syöjistä. Aluksi ajattelimme laittaa mikroaaltouuneja ympäriinsä tilaan, jolloin asiakkaat saisivat itse lämmittää kohmeiset piirakat. Lopulta päädyimme kuitenkin lämmittämään piirakat itse, jotta teos pysyisi mahdollisimman yksinkertaisena. Siitä tulisi kaivattua ääntä teokselle, mikrojen kilinät, hurinat ja oven paukaukset rytmittäisivät mukavasti tarjoilua.

Olimme jälleen kerran uuden edessä, teos oli muuttunut, kypsynyt ja hioutunut. Päätimme, ettemme avaa lopullista teosta avustajille ennen esityspäivää, koska se tuntui olevan jatkuvassa muutoksessa. Olimme suunnitelleet aikataulun niin, että avustajat saapuisivat esityspaikalle kolmisen tuntia ennen esitystä. Ehtisimme hyvin käydä tuossa ajassa kaiken läpi. Tiedotimme kuitenkin siitä, ettei ketään enää laitettaisi pöydänjalaksi, tilalle tulisi jotain muuta. Ei soraääniä, ei kysymyksiä. Uskomatonta miten meihin luotettiin.

3.6 Teoksen rakentaminen

Kun tila oli puitteiltaan kunnossa, pääsimme rakentamaan itse teosta. Aloitimme ikkunoista, jotta saisimme niistä mahdollisimman hyvän mainoksen teokselle. Rakentuva ravintolamme sijaitsi vilkkaalla paikalla, ihan Porin keskustassa. Leikkasimme tarrasta ikkunateippaukset, joissa mainostettiin tulevaa tapahtumaa. Ulko-

oveen tuli iso, koko lasin kokoinen sukkahousupiiirros sekä juliste ulkomainosteli-neeseen.

Viinilaseista teimme seinälle installaation, joka valaistiin sivuilta. Ajatuksena oli kiinnittää laseja seinälle neliön ja suorakaiteen muotoon, mutta se ei onnistunut. Käytössä olevat lasit olivat kaikki erilaisia, joten niiden sovittaminen tiukkaan muotoon tuntui mahdottomalta, ainakin se olisi vienyt liikaa aikaa. Päädyimme siis asettelemaan lasit hajanaiseen asetelmaan seinälle. Viinitarjoilun toteutimme elävän veistoksen muodossa. Lasien keskelle, seinälle ripustettiin veistos, jonka kolmelitraiset viinirinnat kutsuivat täyttämään lasit punaisella ja valkoisella viinillä. Seinälle ripustetuna teos muodosti tilaan pyhän, alttaritaulumaisen kuvan. Viini. Ehtoollisviini. Viinillä on ehtoollisen yhteydessä myös eskatologinen** merkitys. Kristillisen elämän tarkoituksena, päästä Jumalan valtakuntaan, iankaikkiseen elämään ja taivasten valtakuntaan, suurelle ehtoolliselle itsensä Kristuksen kanssa. Ehtoollinen vahvistaa lupauksia tästä iankaikkisesta elämästä ja ennakoii kerran tulevaa juhla-ateriaa. (Raamattu, Suomen evankelis-luterilaisen kirkon www-sivut 2014, Helsingin yliopiston www-sivut, 2014) Keikummeko ääri rajoilla, lopunajan tunnelmissa, matkalla jonnekin? Sisältyykö lupaukseen armollisuutta ja inhimillisyyttä vai pelkkä mielivaltainen tuomio? Raamattulla on ollut merkittävä asema kulttuurissamme, joten sen tutkiminen vie aina kiinnostavasti oman identiteetin juurille.

Siinä se oli, teos suunniteltuna loppuun asti. Aikaa jäljellä neljä päivää.

Loputtoman pitkältä hankinta- ja tehtävälialta oli rastittamatta vielä lautasten ripustamiseen tarvittavaa siimaa 500m, n. 100 ruuvia ja käsin väänneitä ripustuslenkkiä. Lautasiin ripustusurat. Kynttiläkruunut ja niiden ripustus sekä kynttilät. 100 kuohuviinilasia pestyinä ja kiillotettuina, 8 pitkää jatkojohtoa, pattereita, serviettejä, yleisvaloja, kohdevaloja. Glögilaseja, kuormalavoja, puutavaraa, maalia, paperia, pakkausmuovia, kangasta, viinit. Avustajille vaatteet ja hanskat. Ruokaa ja juomaa. Antikkaat, ämpäreitä, pahvilaatikoita.

**Eskatologia tarkoittaa oppia maailman viimeisistä tapahtumista, lopunajasta. Se ennakoii kerran tulevaa Jumalan-valtakuntaa. www.evl2.fi/sanasto/eskatologia

3.7 Sisällöllistä pohdintaa

Teoksen sisältö rakentuu lopulta niin moni syisenrakennelman päälle, ettei sitä pysty näin jälkikäteen kovin seikkaperäisesti kuvaamaan. Taide on kuitenkin ymmärtämisen väline, keskustelun avaus, mielipide ja puheenvuoro. Pohdimme usein, voiko taide olla poliittista tai voiko se olla olematta sitä. Merkityshän syntyy vasta teoksen ja vastaanottajan välissä, jos mitään edes syntyy. Viitteitä ja arvomaailmaa tekijän ajatuksista se kuitenkin pitää sisällään. Taiteilija rajaa ja valikoi, hän alleviivaa ja häivyttää. Henkilökohtaiset kokemukset ja näkemykset heijastuvat siis taiteen teossa, kannanotoissa ja valinnoissa. Näistä seikoista on hyvä olla tietoinen, jottei teokseen sisälly viestejä, joita taiteella ei haluta ilmentää.

Tapamme työskennellä on hyvin intuitiivista, kokeilevaa ja keskustelevaa. Lopputulos muodostuu kuitenkin, kuten tässäkin työssä, hyvin hiotuksi ja visuaaliseksi kokonaisuudeksi. Teoksen pohjalla on pohdintoja kristinuskosta ja sen opeista, eriarvoisuudesta, kaupallisuudesta, nykyhetkestä ja arvoista. Se hapuilee kuin sumussa etsien totuutta, joka karkaa aina vain kauemmaksi. Se syntyy todellisuudesta, elämisen ehdoista, antamatta yhtään vastausta. Siihen liittyy keskustelua ihmisen osasta, valinnoista ja vastuusta, onnesta ja oikeuksista. Julistamme ja saarnaamme, lopulta leikkaamme sen kaiken pois jättäen vain viitteen käydystä keskustelusta.

4 TEOS

Pysyimme loppuun asti aikataulussa. Ihmeellistä kyllä, ehdimme nukkua joka yö kunnolliset unet ja voimat riitti hyvin loppuun asti. Sen verran kiireisenä olimme kuitenkin pysyneet, etten ollut ehtinyt jännittää teosta etukäteen. Oli mukava pukeutua anonyymiksi lautasenkantajaksi muiden joukkoon, ahtautua kuljetuslaatikkoon ja odottaa vuoroaan. Vasta siellä laatikossa iski todellinen jännitys, pelkäsin pyörtyväni, jalat ei meinannut kantaa ja happi tuntui loppuvan.

Luulin jo, etten kestä ikuisuudelta tuntuva puolta tuntia paikoillani, vaan minun olisi lähdettävä kesken kaiken pois. Onneksi odotusaika oli kuitenkin niin pitkä, että ehdin rauhoittua ja ulos päästessämme olin valmis toimintaan. Seinälle oli jo ripustettu viinitissi –veistos ja seuraavaksi oli meidän vuoro, lämmittää ruuat ja kattaa ne pöytään.

Lähteet

Raamattu, Jes. 25:6, 1 Kor. 11:26, Mark. 14:25.

*Suomen evankelis-luterilaisenkirjon www-sivut, 2014, viitattu 3.12.2014.
www.evl2.fi/sanasto*

*Lehtipuu, O. 2014, uusi testamentti, eskatologia. Viitattu 3.12.2014.
http://www.helsinki.fi/teol/kurssit/ekse/03_eskatologia.html*

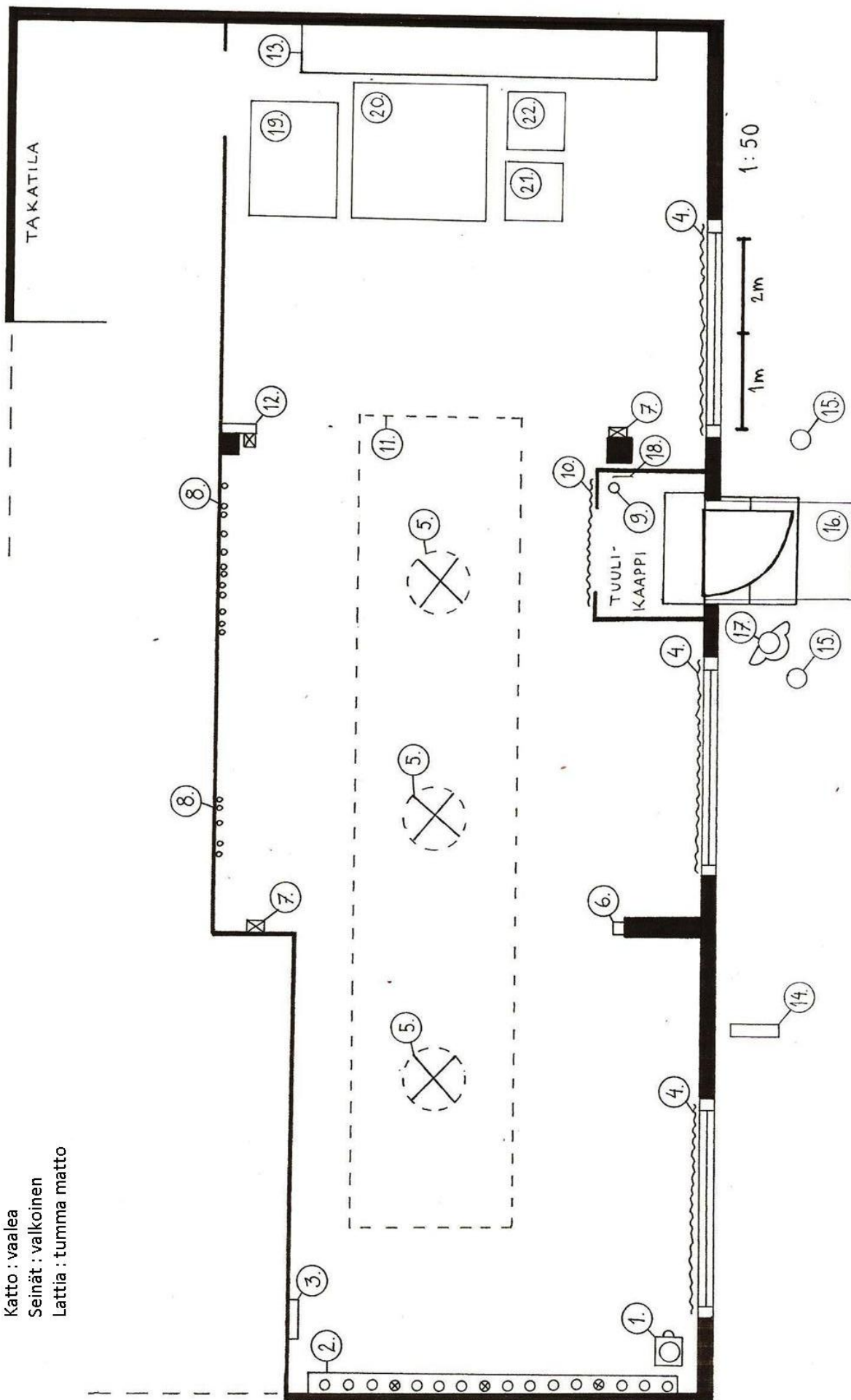
POHJAPIIRUSTUS, lähtötilanne

Huonekorkeus 2500mm

Katto : vaalea

Seinät : valkoinen

Lattia : tumma matto

POHJAPIIRUSTUS

MEMENTO MORI –piirakkabaari

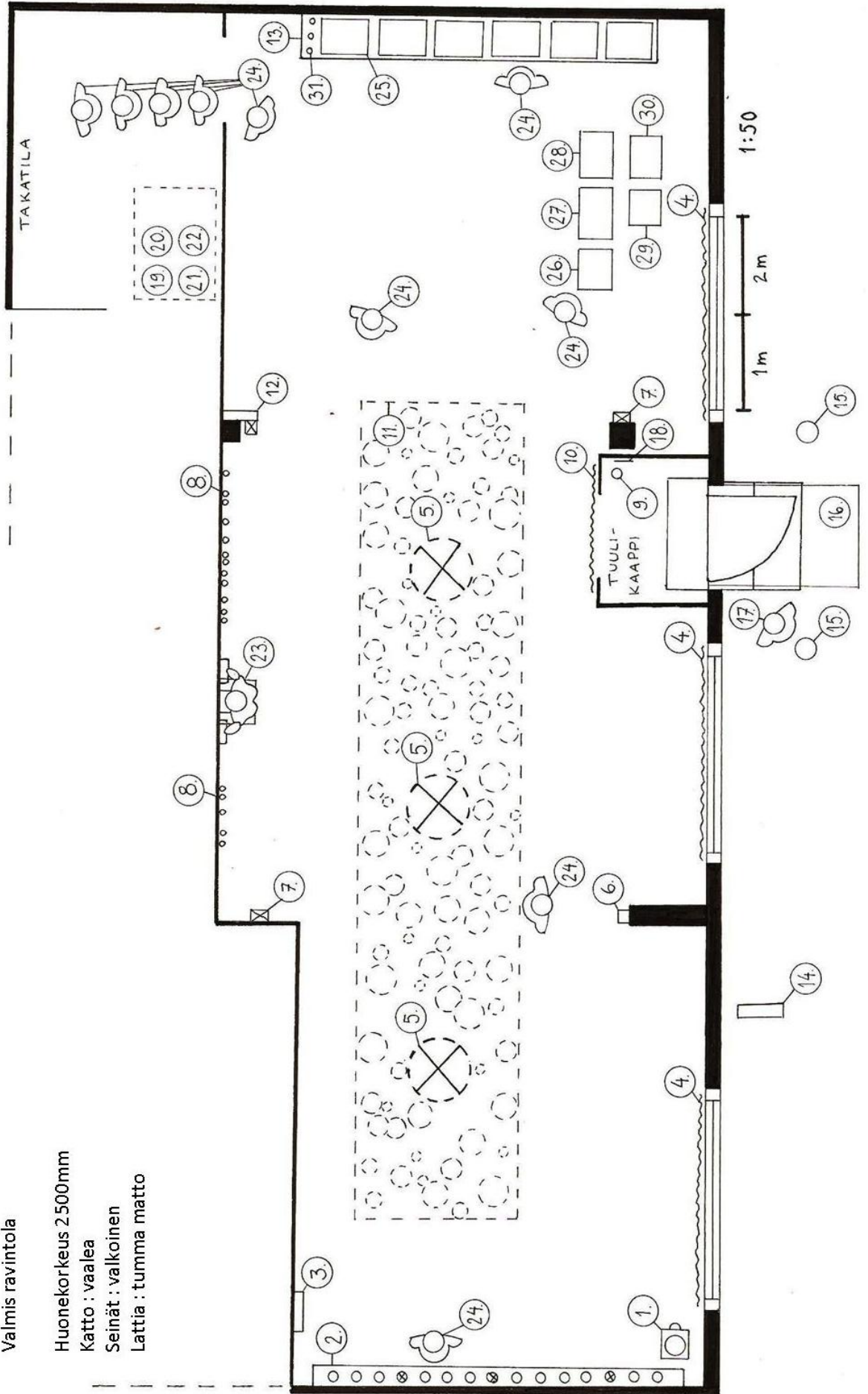
Valmis ravintola

Huonekorkeus 2500mm

Katto : vaalea

Seinät : valkoinen

Lattia : tumma matto

KALUSTELUETTELO

MEMENTO MORI -piirakkabaari

1. Veistosjalusta, valkoinen, jonka päällä keittolevy, valkoinen Keittolevyllä kiehuu kattila, jossa mausteista mustaherukkamehua. Veistosjalustan sivussa roikkuu kauha.
2. 40cm korkeuteen kiinnitetty hylly, valkoinen, jossa tyhjiä juomalaseja ja kynttilänjaljoja.
3. 120cm korkeuteen kiinnitetty lehtiteline, valkoinen, jossa tattikorppuja.
4. Verhot, valkoiset.
5. Kynttiläkruunu, musta. Ripustettu siimalla.
6. 140cm korkeuteen kiinnitetty hylly, valkoinen, jossa serviettejä, valkoisia.
7. Valaisin
8. Seinälle kiinnitettyjä kuohuviinilaseja, 100kpl.
9. Kynttilälyhty, lasinen.
10. Verho, musta.
11. Katosta roikkuvia siimoja, joihin ripustetaan lautaset, 100kpl
12. Valaisin
13. 120cm korkeuteen kiinnitetty hylly, valkoinen.
14. Ulkomainos
15. Ulkotuli
16. Punainen matto
17. Portsari
18. Menu
19. Kuljetuslaatikko, jonka sisällä kaksi haalariasuista henkilöä, elävä viinitissi – veistos ja veistoksen ripustustarvikkeet
20. Kuljetuslaatikko, jonka sisällä kahdeksan haalariasuista henkilöä
21. Kuljetuslaatikko, jonka sisällä kuusi mikroaaltouunia
22. Kuljetuslaatikko, jonka sisällä pahvilaatikoissa lautaset, piirakoiden koristeet, talouspaperia, puhtaita juomalaseja ja viinitissin täyttöpussit. Ämpäri, jossa mausteista mustaherukkamehua. Kylmälaukkuja, joissa piirakoita.
23. Elävä viinitissi –veistos
24. Haalariasuinen henkilö
25. Mikroaaltouuni
26. Pahvilaatikko, jossa lautasia
27. Kylmälaukku, jossa piirakoita
28. Pahvilaatikko, jossa puhtaita juomalaseja
29. Pahvilaatikko, jossa viinitissin täyttöpussit
30. Pahvilaatikko, roskille
31. Koristeet piirakoille